

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ТАМАРА ВАСИЛІВНА ЛЕНЬ
І ГРИГОРІЙ КУЗЬМИЧ ЛЕНЬ ПРОТИ УКРАЇНИ»**

(Заява № 852/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

10 грудня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

10 березня 2010 року

Текст рішення може підлягати редакційним правкам.

У справі «Тамара Василівна Лень і Григорій Кузьмич Лень проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),
Миряна Лазарова Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska), *судді*,
Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), *суддя ad hoc*,
а також Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після наради за зачиненими дверима 17 листопада 2009 року,
постановляє таке рішення, винесене того самого дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 852/05), поданою проти України до Суду на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянами України пані Тамарою Василівною Лень і п. Григорієм Кузьмичем Лень (далі — заявники) 9 грудня 2004 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим.

3. 16 грудня 2008 року Суд оголосив заяву частково неприйнятною та вирішив направити Уряду скарги за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції і статтею 1 Першого протоколу щодо тривалого невиконання судових рішень, винесених на користь заявників. Також Суд вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно (пункт 3 статті 29 Конвенції). Суд визначив першочерговість розгляду цієї заяви відповідно до правила 41 Регламенту Суду.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявники, 1945 і 1937 року народження відповідно, проживають у м. Слов'янську Донецької області, Україна.

5. У відповідний час заявники були працівниками ВАТ «Содовий завод».

6. 31 жовтня 1997 року та 14 травня 2003 року Слов'янський міський суд присудив пані Лень 1709,25 гривень і 5513,92 гривень¹ із заробітної плати та інших платежів, які мали бути сплачені вищезазначеним підприємством.

7. Рішеннями Слов'янського міського суду від 3 листопада 1997 року та 22 лютого 2001 року та рішенням Комісії з трудових спорів від 22 вересня 2003 року п. Лень було присуджено відповідно 2211,18 гривень (близько 1176,47 доларів США), 9157,04 гривень (близько 1855,94 євро) та 2356,92 гривень (близько 399,22 євро) заборгованості із заробітної плати, які мали бути сплачені вищезазначеним підприємством.

8. Ці рішення набули законної сили, і державна виконавча служба відкрила виконавче провадження для їх виконання.

9. 3 січня 2001 року арбітражним судом Донецької області (з червня 2001 року — господарський суд Донецької області) було порушено справу про банкрутство боржника. 4 вересня 2003 року суд, визнавши боржника банкрутом, відкрив ліквідаційну процедуру, яка наразі триває.

10. Рішення, винесені на користь заявників, на цей час залишаються невиконаними.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

11. Відповідні положення національного законодавства були викладені у рішенні «*Romashov проти України*» (*Romashov v. Ukraine*) № 67534/01, пп. 16–19, від 27 липня 2004 року.

ЩОДО ПРАВА

I. ТРИВАЛЕ НЕВИКОНАННЯ РІШЕНЬ, ВИНЕСЕНИХ НА КОРИСТЬ ЗАЯВНИКІВ

12. Заявники скаржилися на те, що невиконання державою рішень, винесених на їх користь, становить порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції, які передбачають:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 1 Першого протоколу

¹ На той час близько 909,66 доларів США та 923,70 євро відповідно.

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів...»

Вони також скаржилися, що у них не було ефективних засобів юридичного захисту щодо своїх скарг, що є порушенням статті 13 Конвенції, яка передбачає:

«Кожен, чії права і свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

А. Щодо прийнятності

13. Уряд стверджував, що заявники не вичерпали національних засобів захисту, як передбачено пунктом 1 статті 35 Конвенції. Зокрема, Уряд зазначив, що заявники не скористалися можливістю звернутися із заявою про визнання кредитором у справі про банкрутство та процедурі ліквідації боржника, а також не зверталися до національних судів зі скаргою на дії державної виконавчої служби щодо неналежного виконання судових рішень, винесених на їхню користь.

14. Заявники не погодилися.

15. Суд зазначив, що подібні заперечення вже були відхилені у деяких рішеннях, прийнятих Судом, зокрема у справах «Сокур проти України» (*Sokur v. Ukraine*) (dec.), № 29439/02, від 16 грудня 2003 року, «Сичов проти України» (*Sychev v. Ukraine*), № 4773/02, пп. 42–46, від 11 жовтня 2005 року, та «Трихліб проти України» (*Trykhliv v. Ukraine*), № 58312/00, пп. 38–43, від 20 вересня 2005 року. Суд вважає, що ці заперечення повинні бути відхилені з тих самих причин.

16. Суд зазначає, що вказані скарги не є явно необґрунтованими у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вони не є неприйнятними з будь-яких інших причин. Таким чином, подані скарги визнаються прийнятними.

В. Щодо суті

17. Уряд стверджував, що у цій справі не було порушення пункту 1 статті 6, чи статті 13 Конвенції, чи статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

18. Заявники не погодилися.

19. Суд зазначає, що рішення, винесені на користь заявників, залишалися невиконаними протягом щонайменше 6 років.

20. Суд нагадує, що він уже визнавав наявність порушення пункту 1 статті 6, статті 13 Конвенції та статті 1 Першого протоколу у подібних справах (див., наприклад, серед інших джерел, рішення у справах «*Сокур проти України*» (*Sokur v. Ukraine*), № 29439/02, пп. 30–37, від 26 квітня 2005 року, «*Шмалько проти України*» (*Shmalko v. Ukraine*), № 60750/00, пп. 55–57, від 20 липня 2004 року, та «*Войтенко проти України*» (*Voytenko v. Ukraine*), № 18966/02, пп. 43, 48 і 55, від 29 червня 2004 року).

21. Дослідивши усі наявні у справі матеріали, Суд приходить до висновку, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатного переконати Суд дійти іншого висновку цій справі.

22. Відповідно у цій справі Суд встановлює наявність порушення пункту 1 статті 6, статті 13 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції щодо тривалого невиконання рішень, винесених на користь заявників.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

23. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

24. Як відшкодування матеріальної шкоди заявники вимагали виплатити їм суми, які були присуджені за рішеннями, винесеними на їх користь. Вони також вимагали відшкодування інфляційних витрат та упущеної вигоди (пані Лень вимагала 3335,7 доларів США та 1299,38 євро, п. Лень вимагав 4733,48 доларів США і 3490,51 євро). На обґрунтування своїх вимог заявники надали розрахунки, засновані на середніх показниках індексів споживчих цін (індексах інфляції). Додатково вони вимагали 43 200 доларів США та 33 600 доларів США відповідно на відшкодування заборгованості із заробітної плати, на яке, за

їх твердженням, вони мали право відповідно до національного законодавства через невиплату їм заробітної плати їхнім роботодавцем у належний строк. Крім того, заявники вимагали ті ж суми як відшкодування моральної шкоди.

25. Уряд стверджував, що обов'язок виконати рішення, винесені на користь заявників, є безсумнівним. Однак Уряд висунув заперечення щодо решти вимог у зв'язку з їхньою надмірністю та необґрунтованістю.

26. Оскільки заявники вимагали виплати сум, присуджених їм відповідними рішеннями суду, Суд вважає, що обов'язок держави виконати вказані рішення є безсумнівним (див. пп. 6 і 7 вище).

27. Щодо вимог про відшкодування інфляційних витрат Суд зазначає, що Уряд не погоджувався лише з методом розрахунків. Уряд не заперечував, що заявники зазнали інфляційних витрат, але й альтернативних способів розрахунку цих витрат не надав. Суд також зазначає, що заявники при розрахунку своїх вимог про відшкодування інфляційних витрат користувалися офіційними показниками рівнів інфляції для української гривні, але застосували їх до присуджених їм сум у перерахунку в євро та долари США, замість того, щоб застосувати їх до вихідних сум в українських гривнях. Таким чином, Суд не може прийняти ці розрахунки. Враховуючи виплати, присуджені заявникам, період, протягом якого держававідповідач не виконувала рішення, винесені на користь заявників, і вищезазначені середні показники індексів споживчих цін за відповідний період, Суд встановлює інфляційні витрати у сумі 900 євро і 1800 євро відповідно. Він відхиляє решту вимог заявників щодо відшкодування матеріальної шкоди як необґрунтовані.

28. Суд, здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, присуджує заявникам 2600 євро відшкодування моральної шкоди кожному.

В. Судові витрати

29. Заявники також вимагали неконкретизовану суму як відшкодування судових витрат, які були понесені заявниками при розгляді справи у Суді. На підтвердження цих витрат вони надали поштові квитанції на загальну суму 230,45 гривень (близько 20,55 євро).

30. Уряд надав заперечення проти цих сум у зв'язку з їх необґрунтованістю.

31. Враховуючи прецедентну практику Суду, заявники мають право на відшкодування судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і немінучими, а їх розмір — обґрунтованим. У справі, що розглядається, Суд, беручи до уваги наявну в нього інформацію та

зазначені вище критерії, вважає за належне присудити 20,55 євро відшкодування судових витрат.

С. Пеня

32. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги за пунктом 1 статті 6, статтю 13 Конвенції та статтю 1 Першого протоколу до Конвенції щодо тривалого невиконання рішень, винесених на користь заявників, прийнятними.

2. *Постановляє*, що в цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що в цій справі мало місце порушення статті 13 Конвенції.

4. *Постановляє*, що в цій справі мало місце порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

5. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держававідповідач має виплатити заборгованість за рішеннями національного суду, винесеними на користь заявників;

(b) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держававідповідач має виплатити наступні суми, які мають бути конвертовані в національну валюту державивідповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 900 євро (дев'ятсот євро) — пані Лень та 1800 євро (одну тисячу вісімсот євро) — п. Лень як відшкодування матеріальної шкоди;

(ii) 2600 євро (дві тисячі шістсот євро) кожному заявнику з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із зазначеної суми як відшкодування моральної шкоди; і

(iii) 20,55 євро (двадцять євро п'ятдесят п'ять центів) з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із зазначеної суми як відшкодування судових витрат;

(c) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на ці суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти.

6. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 10 грудня 2009 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Голова